

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
26 oktober 2021	D.099382 Z.032990

Voorstel ingebracht door J.M.B. Terberg
Portefeuillehouder H.N.G. Wiendels
Begrotingsprogramma en 01. Inwonerszaken (PROG 1)
taakveld 09. Begeleide Participatie (TAAKV64)

Onderwerp **Brief Werkzaak aan gemeenten verzoek
vaststelling GR 2.0**

Voorgesteld besluit

Het college toestemming te verlenen voor:

- **het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Werkzaak Rivierenland 2021, conform bijlage 2 bij dit raadsvoorstel.**

Samenvatting van het voorstel

Bestuurders van de acht deelnemende gemeenten werkten samen om nieuwe afspraken te maken over de GR Werkzaak. Er werden onder andere afspraken gemaakt over kostentoedeling en governance. Die uitkomsten willen we vastleggen in de GR. Daarom moet de GR Werkzaak worden aangepast. We vragen de raad toestemming om de GR Werkzaak aan te passen.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Werkzaak is een Gemeenschappelijke regeling (GR) die de volgende regelingen uitvoert voor 8 gemeenten in Regio Rivierenland:

- De Participatiewet en aanverwante regelingen voor gemeenten: Culemborg, Maasdriel, Tiel, West-Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel
 - De Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) voor gemeenten: Culemborg, Maasdriel, Tiel, West-Betuwe, Zaltbommel, Neder-Betuwe en Buren.
- West Maas en Waal neemt dus alleen deel in de GR Werkzaak voor de Participatiewet. Neder-Betuwe en Buren nemen dus alleen deel voor de Wsw. De Participatiewet wordt voor Neder-Betuwe en Buren uitgevoerd door Buren in eigen beheer.

Bij oprichting van de GR Werkzaak in 2016 werd afgesproken dat de GR Werkzaak na 4 jaar zou worden geëvalueerd. Die evaluatie werd uitgevoerd door onderzoeksbureau BMC. De uitkomsten van die evaluatie werden besproken door de bestuurders. Eén van de belangrijkste uitkomsten van de evaluatie was de onvrede bij enkele deelnemers over de financiële verdeelsleutel. Die onvrede was in 2019 bij één deelnemer (gemeente Tiel) zelfs zo groot, dat zij dreigde met uittreden uit de GR Werkzaak.

Het afgelopen jaar werkten de bestuurders van de acht deelnemende gemeenten samen om nieuwe afspraken te maken over de GR Werkzaak. Dit traject kreeg de titel 'bestuurlijke agenda 2020' en werd begeleid door extern adviesbureau Berenschot. In de bijlagen 4 en 5 bij dit raadsvoorstel vindt u de achtergrondinformatie over dit traject.

Het wettelijk kader is de Wet gemeenschappelijke regelingen en de GR Werkzaam Rivierenland.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

We willen een toekomstbestendige uitvoering van de Wsw door Werkzaam Rivierenland. Door onze deelname aan de GR behouden onze 84 inwoners met een Wsw-dienstverband hun werk en rechtspositie.

Tijdens het traject 'bestuurlijke agenda' maakten de wethouders (de leden van het Algemeen Bestuur Werkzaam) nieuwe afspraken.

- 1) Er werd door het Algemeen Bestuur (AB) unaniem een nieuwe financiële verdeelsleutel vastgesteld voor de deelnemers vanaf 2021. Deze nieuwe verdeelsleutel heeft veel consequenties voor die gemeenten die de Participatiewet hebben ondergebracht bij Werkzaam. Voor Buren en Neder-Betuwe (die alleen deelnemen voor de Wsw) heeft de nieuwe verdeelsleutel een klein financieel voordeel. Ons aandeel in de kosten bedrijfsvoering van Werkzaam daalt licht (met 2,6%).
- 2) Er wordt vanaf 2021 een scheiding aangebracht tussen:
 - kosten bedrijfsvoering en uitvoering Participatiewet en
 - kosten bedrijfsvoering en uitvoering Wsw.Tot 2021 was die scheiding er niet. Op die manier betalen nu de gemeenten die alleen deelnemen voor de Wsw (zoals Buren en Neder-Betuwe) niet meer mee aan de kosten die te maken hebben met de Participatiewet. De documenten die horen bij de planning en control cyclus worden beter leesbaar. Want daarin staat straks precies uitgesplitst welke kosten er horen bij de Participatiewet en welke kosten er horen bij de Wsw.
- 3) Na het vaststellen van de nieuwe GR kunnen de leden van het AB voortaan niet meer met meerderheid van stemmen de financiële verdeelsleutel wijzigen. Dat kan vanaf dan alleen nog (unaniem) door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. De (nieuwe) verdeelsleutel is nu namelijk opgenomen en vastgelegd in de GR. Daarmee krijgen de gemeenteraden meer invloed. De 8 deelnemers blijven ieder 1 volwaardige stem in het AB houden.
- 4) Gemeenten die nu al deelnemen voor de Participatiewet, krijgen de mogelijkheid om ook hun klanten die een (zeer) lange afstand tot de arbeidsmarkt hebben (klanten met een zogenoemd 'klantprofiel 4'), over te dragen aan Werkzaam. Zij kunnen deze extra dienstverlening apart inkopen bij Werkzaam. Deze klantgroep is voor hun begeleiding en sociale activering namelijk nu nog aangewezen op de dienstverlening van hun eigen gemeente. Voor Buren en Neder-Betuwe is dit overigens niet relevant omdat we niet deelnemen voor de Participatiewet.
- 5) Gemeenten die deelnemen voor de Participatiewet, dragen (op termijn) volledig al hun relevante budgetten van het Rijk (voor zowel de uitvoering, de bijstandsuitkeringen als re-integratie) over aan Werkzaam. Dit levert bij enkele deelnemers Participatiewet financieel voordeel op en bij enkele deelnemers een financieel nadeel. Voor Buren en Neder-Betuwe is ook dit niet relevant, want we nemen niet deel voor de Participatiewet én de kosten Wsw en de kosten Participatiewet zijn nu gescheiden. Per saldo gaan Buren en Neder-Betuwe met de nieuwe financiële verdeelsleutel er zelfs licht op vooruit.

Deze afspraken willen we nu verwerken en vastleggen in de GR. Daarom moet de GR Werkzaam worden aangepast.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan de GR alleen worden aangepast als hiervoor toestemming is gegeven door de gemeenteraden van alle deelnemende gemeenten

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Er zijn geen nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Als de raad dit voorstel niet overneemt kan de GR Werkzaam niet worden gewijzigd.

5. Is het een begrotingswijziging?

Er zijn nieuwe afspraken over de kostenverdeling kosten binnen de GR. Vanaf 2021 worden de Wsw kosten (voor Buren en Neder-Betuwe) apart berekend. Hierdoor daalt het aandeel in de kosten voor Buren licht (met 2,6%). Wat onze uiteindelijke gemeentelijke bijdrage is, is afhankelijk van de totale kosten en baten binnen de GR. Het effect hiervan wordt pas duidelijk bij de jaarrekening 2021 van Werkzaam. Het is daarom nu geen begrotingswijziging.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

De wet gemeenschappelijke regelingen en de GR Werkzaam Rivierenland.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Het besluit tot wijziging van de GR Werkzaam Rivierenland gaat in als alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten het wijzigingsbesluit hebben getekend.

8. Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties. Sinds 2015 kunnen er geen nieuwe mensen meer instromen in de Wsw. Op (langere) termijn zullen steeds minder inwoners met een SW-dienstverband bij Werkzaam werken (nadat ze de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt). Daardoor zal het aandeel in de kosten van de GR Werkzaam voor Buren in de toekomst verder dalen.

9. Communicatie

Na toestemming van de raad zal het college (en de burgemeester afzonderlijk) het toegevoegde conceptbesluit ondertekenen.

10. Burgerparticipatie

Op dit moment hebben 84 inwoners uit Buren een Wsw dienstverband bij Werkzaam. Voor hen wijzigt er niets. Zij houden hun dienstverband en hun (rechts)positie. Daarom is dit voorstel niet voor advies voorgelegd aan de Participatieraad van Buren.

Werkzaam heeft een eigen cliëntenraad. Die bestaat uit zowel medewerkers met een Wsw dienstverband bij Werkzaam, als uitkeringsgerechtigden Participatiewet. Voor de uitkeringsgerechtigden die nu ondergebracht zijn bij Werkzaam, verandert er ook niets.

Voor de groep uitkeringsgerechtigden Participatiewet die een (zeer) lange afstand tot de arbeidsmarkt hebben, verandert er mogelijk wel iets. De kans bestaat dat zij straks (voor hun begeleiding / sociale activering) vanuit hun gemeente over gaan naar Werkzaam. De cliëntenraad Werkzaam bracht daarom alleen advies uit over deze groep. In haar advies geeft de cliëntenraad aan in te stemmen met de wijziging. Daarbij geeft zij aan dat het belangrijk is dat:

- er een nadere uitwerking komt van hoe Werkzaam deze nieuwe cliënten gaat begeleiden;
- deze cliënten er geen nadeel van mogen ondervinden dat hun dienstverlening van hun eigen gemeente over gaat naar Werkzaam.

Het lid van de cliëntenraad met een Wsw dienstverband onthield zich bij dat advies, wat te maken had met de Participatiewet, van een standpunt.

11. Deregulering

Er is geen sprake van deregulering (of het toevoegen van extra regels).

12. Achtergrondinformatie

Aanvankelijk werd in een eerdere versie van deze GR voorgesteld om de dienstverlening aan alle klanten Participatiewet met een (zeer) lange afstand tot de arbeidsmarkt over te dragen aan Werkzaam. Daarmee zou dit een nieuwe reguliere taak van Werkzaam zijn geworden voor de gemeenten die de Participatiewet laten uitvoeren door Werkzaam.

Maar dit leidde tot discussie in enkele gemeenteraden. De gemeenteraad van West-Betuwe ging daar zelfs niet mee akkoord. Hoewel veel andere gemeenteraden al wel hadden ingestemd met de eerdere versie van de GR, moest de GR op dit onderdeel worden aangepast. De raad van Buren had overigens nog niet met die eerdere versie van de GR ingestemd. Nadat duidelijk werd dat de GR aangepast moest worden, werd ons eerdere voorstel hiertoe van de raadsagenda gehaald en vervolgens niet behandeld in onze raadsvergadering van 30 maart 2021.

In deze versie van de GR is de dienstverlening aan klanten met een (zeer) lange afstand tot de arbeidsmarkt nu opgenomen als 'pluspakket'. Daarmee blijft het een eigen keuze van iedere gemeente of zij de dienstverlening aan inwoners met een (zeer) lange afstand tot de arbeidsmarkt zelf willen (blijven) uitvoeren, of apart wil inkopen bij Werkzaam.

Bijlagen:

- 1) Raadsbesluit
- 2) De GR Werkzaam 2021 (met hierin opgenomen de wijzigingen t.o.v. de huidige GR Werkzaam)
- 3) Brief Werkzaam aan gemeenten met verzoek om vaststelling van de GR 2.0
- 4) Eindrapport (van Berenschot) bestuurlijke agenda 2020 Werkzaam Rivierenland
- 5) Technische bijlage bij het eindrapport bestuurlijke agenda 2020 Werkzaam Rivierenland.

Inlichtingen bij:

Naam	J.M.B. Terberg
Domein	Sociaal Domein